

TEZĂ DE ABILITARE
- domeniul Teatru și artele spectacolului –

TEXT-TEATRU-FILM.
ABORDĂRI INTERDISCIPLINARE ÎN CONTEXTUL
EUROPEAN AL ARTELOR SPECTACOLULUI

lector univ. dr. Diana Magdalena Nechit

Departamentul de Artă Teatrală
Facultatea de Litere și Arte
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

2021

Cuprins

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE	3
1. REZUMAT	3
2. ABSTRACT	7
I. REALIZĂRI ȘTIINȚIFICE ȘI PROFESIONALE	11
1. FORMAREA PROFESIONALĂ	11
2. ACTIVITATEA DIDACTICĂ	13
3. ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ	18
3.1. Participări la manifestări științifice naționale și internaționale	19
3.2. Lucrări publicate	22
3.2.1. Volume de autor	22
3.2.2. Articole în publicații științifice naționale și internaționale	35
3.3. Cronici de teatru și film	63
3.4. Traduceri publicate în volum / pentru spectacole	64
3.4.1. Traduceri pentru seria de Antologii Lansman publicate la Editura Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, în contextul Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu	64
3.4.2. Traduceri pentru Antologia pieselor prezentate în secțiunea „spectacole- lectură” a Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu, 2019	77
3.4.3. Traducere de specialitate în volum	78
3.4.4. Traducere de text de spectacol	80
4. CONTRIBUȚII PERSONALE LA DEZVOLTAREA DOMENIULUI TEATRU ȘI ARTELE SPECTACOLULUI	83
II. PLANUL DE EVOLUȚIE ȘI DEZVOLTARE A CARIEREI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE, ACADEMICE. DIRECȚII DE CERCETARE / PREDARE / APLICAȚII PRACTICE ȘI MODURI PROBABILE DE ACȚIUNE PENTRU PUNEREA ÎN PRACTICĂ A ACESTORA	86
III. BIBLIOGRAFIE	95

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE

1. REZUMAT

Teza de abilitare intitulată *Text-teatru-film. Abordări interdisciplinare în contextul european al artelor spectacolului* propune un parcurs succint al realizărilor mele științifice și profesionale, ilustrând evoluția mea universitară, începând cu activitatea desfășurată ca asistent universitar al Catedrei de Studii Franceze și Francofone (Facultatea de Litere, Istorie și Jurnalistică, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – ULBS), respectiv cu susținerea tezei de doctorat. Această teză prezintă, pe de o parte, finalizarea traseului meu filologic și integrarea în colectivul Departamentului de Artă Teatrală (Facultatea de Litere și Arte, ULBS), iar, pe de altă parte, demersul de cercetare care se bazează, înainte de orice, pe o abordare interdisciplinară a fenomenului teatral. Astfel, lucrarea de față conține trimiteri succesive la o analiză ce depășește granițele rigide ale unor discipline academice, dovadă fiind numeroasele demersuri științifice pe care le-am desfășurat prin multiple colaborări editoriale și instituționale.

Cuprinsul acestei teze vizează mai multe paliere, după cum urmează:

1. Realizări științifice și profesionale, cu subcapitolele:

1.1 *Formarea profesională.* În cadrul acestei secțiuni este menționat parcursul meu academic, de la obținerea diplomei de licență în Filologie la ULBS (Facultatea de Litere, Istorie și Jurnalistică, specializarea Limba și literatura română – Limba și literatura franceză, 1997) și a diplomei de Master la aceeași universitate (specializarea Stilistica limbii române), până la obținerea diplomei de doctor la Universitatea București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, în domeniul Filologie (Literatură franceză), cu teza *La problématique de l'espace chez Bernard-Marie Koltès* (sub coordonarea doamnei Prof. univ. dr. habil. Dolores Toma).

1.2 *Activitatea didactică,* ilustrată pe baza următoarelor criterii: grade universitare și funcții îndeplinite (în prezent sunt lector universitar și director al Departamentului de Artă Teatrală, din cadrul Facultății de Litere și Arte, ULBS); discipline predate în învățământul universitar; organizarea de manifestări științifice / artistice; experiență interuniversitară națională și internațională.

1.3 *Activitatea științifică,* după cum urmează:

1.3.1 *Participări la manifestări naționale și internaționale* – în care vorbesc despre participările prilejuite de Universitatea București și Sorbonne Nouvelle Paris 3, unde am avut ocazia să prezint, pe de o parte, cercetări din zona receptării koltesiene, axate pe problematica spațiului teatral, iar, pe de altă parte, comunicări despre fenomenul teatral sibian, ca proces de adaptare textuală la rigorile unei estetici postdramatice promovate de noile generații de creatori de spectacol. Tot astfel, în cadrul acestor manifestări mi-am arătat interesul pentru procesul de traducere de text de teatru contemporan, din nevoia de a semnala o permanentă racordare a discursului critic la noile direcții de cercetare impuse de spațiul occidental. Cu siguranță, una dintre liniile directe cele mai importante ale evoluției mele științifice o datorez patronajului extraordinar care, cu generozitate, mi-a fost oferit de-a lungul timpului de ceea ce putem numi dimensiunea științifică a Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu (FITS), datorată, în primul rând, viziunii unificatoare, profund europene și umaniste, dedicate întru totul teatrului și artelor spectacolului, a Președintelui FITS și a tuturor structurilor asociate, Domnul Prof. univ. dr. habil. Constantin Chiriac. Am ales să menționez această fericită afiliere la începutul capitolului despre activitatea mea științifică, tocmai pentru a puncta importanța acestui demers. Turnura atât în cariera didactică, cât și în cea de cercetare, o datorez șansei de a fi fost „asimilată” de structurile FITS, de a găsi un mediu extraordinar de benefic, de bogat și de competitiv pentru dezvoltarea mea ulterioară. Fără activitatea de interpretariat de conferințe pe care am susținut-o încă din anii studenției, nu aș fi avut niciodată șansa de a sta în preajma unor personalități copleșitoare ale scenei teatrale internaționale, dar și ale receptării critice în artele spectacolului de cea mai mare importanță. De aici la dezvoltarea gustului și a abilităților necesare cronicariatului teatral a fost un singur pas. Dezvoltarea mea în această zonă se datorează integral fenomenului festivalier sibian, în special colaborării editoriale cu revista oficială a FITS, *Aplauze*. Tot în acest context s-a născut și oportunitatea inițierii proiectului de traducere pentru *Antologiile* Lansman, dar și traducerile punctuale realizate de către mine de-a lungul timpului pentru *Antologia pieselor prezentate în secțiunea spectacole-lectură*. În același timp, nu pot să nu fiu recunoscătoare pentru șansa care mi s-a dat de a contribui la

realizarea câtorva *Antologii de texte pe tema Festivalului*, alături de alți contributori prestigioși.

- 1.3.2 *Lucrări publicate*. Acest subcapitol amintește atât de volumele de autor publicate de-a lungul timpului (*La problématique de l'espace chez Bernard-Marie Koltès* și *Abribus – spațiu al spectacolului urban*), precum și studiile și articolele apărute în publicații de specialitate naționale și internaționale. După cum se va observa, preocupările mele științifice vizează o permanentă abordare a binomului text – spectacol/film, din dorința de a integra studiul teatral într-o paradigmă mai generoasă, cu atât mai mult cu cât noile estetici ale scenei se bazează pe o eterogenitate stilistică. Tocmai datorită acestei diversități am decis să ofer o prezentare generală a celor mai importante articole și studii care comportă trei mari direcții: receptarea operei lui Koltès, articole despre teatru și fenomenul teatral autohton și internațional, precum și analiză de film.
- 1.3.3 *Cronici de teatru și film*, unde, pe baza experienței dobândite în calitate de cronicar al revistei *Aplauze* de-a lungul numeroaselor ediții ale Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu (FITS) sau de colaborator al unor publicații culturale de popularizare, îmi exprim interesul acordat fenomenului teatral și spectacular „viu”, urmărind trei paliere: formele noi ale textului dramatic în toată complexitatea lui formală și de conținut (adaptarea, transcrierea, traducerea, scenariul, scriitura de platou, dramatizarea etc); noile manifestări scenice în contextul artelor spectacolului; relația între suportul dramatic și reprezentarea vizuală (teatru, film, arte vizuale).
- 1.3.4 *Traduceri publicate în volum / traducere de text de spectacol*. În acest subcapitol fac o parcurgere succintă a traducerilor de text de teatru și de specialitate publicate în volum de-a lungul timpului. Un interes special este acordat textului dramatic francofon care, de altfel, este o preocupare constantă, manifestată, după cum se va vedea, printr-un proiect editorial de tradiție patronat de ULBS – Teatrul Național „Radu Stanca” Sibiu (TNRS) – FITS, în colaborare cu prestigioasa editură belgiană Lansman Editions (început în 2017 cu volumul *Drama și teatrul francofon pentru public tânăr* și continuat cu *Forme ale exilului, forme ale rătăcirii, Mituri reinterpretate în dramaturgia contemporană*). Tot aici vorbesc și despre activitatea desfășurată cu ocazia

traducerii textelor cuprinse în *Antologia pieselor prezentate în secțiunea spectacole-lectură în cadrul ediției FITS 2019*, dar și a lucrării de specialitate *Managementul proiectelor culturale* de François Mairesse. De asemenea, un aspect deloc neglijabil vizează traducerea de texte pentru spectacole, activitate care mi-a adus foarte mari satisfacții profesionale.

2. Planul de evoluție și dezvoltare a carierei profesionale, științifice, academice.

Direcții de cercetare / predare / aplicații practice și moduri probabile de acțiune pentru punerea în practică a acestora. În cadrul acestei secțiuni am parcurs următoarele direcții: activitatea didactică și ameliorarea procesului de predare la nivelul specializărilor existente în Departamentul de Artă Teatrală prin continuarea și implementarea de evenimente, festivaluri și conferințe speciale, prin crearea de parteneriate cu școli de teatru, precum și cu instituții de cultură naționale și internaționale; inaugurarea conferinței internaționale „Adaptări literare și cinematografice în artele spectacolului contemporan”; editarea unui volum de opere complete kolteziene în limba română; realizarea unui proiect de cercetare despre formele dramaturgice africane francofone; publicarea unui studiu despre formele dramaturgice din spațiul francofon african contemporan, continuarea procesului de traducere de text dramatic concretizat până în prezent de proiectul editorial ULBS-Lansman și publicarea unui curs de Istoria teatrului universal și a artei spectacolului.

3. Bibliografie

2. ABSTRACT

The habilitation thesis entitled *Text-theatre-film. Interdisciplinary approaches in the European context of performing arts* proposes a brief depiction of my scientific and professional achievements, illustrating my university evolution, starting with my activity as assistant professor of the Department of French and Francophone Studies (Faculty of Letters, History and Journalism, “Lucian Blaga” University of Sibiu – LBUS), respectively with defending my PhD thesis. This thesis presents, on the one hand, the completion of my philological path and the integration in the team of the Department of Drama and Theatre Studies (Faculty of Letters and Arts, LBUS), and, on the other hand, the research approach that is based, above all, on an interdisciplinary approach to the theatrical phenomenon. Thus, this paper contains successive references to an analysis that goes beyond the rigid boundaries of some academic disciplines, as evidenced by the many scientific approaches that I have carried out through multiple editorial and institutional collaborations.

The content of this thesis covers several aspects, as follows:

1. **Scientific and professional achievements**, with the following subsections:
 - 1.1 *Professional development*. This section mentions my academic career path, from obtaining a bachelor’s degree in Philology at the LBUS (Faculty of Letters, History and Journalism, specialization Romanian Language and Literature – French Language and Literature, 1997) and of the Master’s degree at the same university (specialization in Stylistics of the Romanian language), up to obtaining my PhD at the University of Bucharest, Faculty of Foreign Languages and Literatures, in the field of Philology (French Literature), with the thesis *La problématique de l'espace chez Bernard- Marie Koltès* (coordinated by Prof. Dolores Toma, PhD).
 - 1.2 *The didactic activity*, illustrated on the basis of the following criteria: university degrees and responsibilities (currently I am a university lecturer and head of the Department of Drama and Theatre Studies, within the Faculty of Letters and Arts, LBUS); subjects taught in university education; organizing scientific / artistic events; national and international interuniversity experience.
 - 1.3 *Scientific activity*, as follows:

1.3.1 *Participation in national and international events* – in which I talk about my participation at scientific events hosted by the University of Bucharest and the Sorbonne Nouvelle Paris 3, where I had the opportunity to present both scientific papers in the area of Koltesian reception, focused on theatre, and communications about the Sibiu theatrical phenomenon, as a process of textual adaptation to the rigors of a post-dramatic aesthetic promoted by the new generations of stage creators. Furthermore, during these events, I showed my interest in the process of translating contemporary theatre texts, out of the need of signalling a permanent connection of the critical discourse to the new directions of research imposed by the Western space. Certainly, one of the most important guidelines of my scientific evolution I owe to the extraordinary patronage that has been offered with generosity to me over time by what we can call the scientific dimension of the Sibiu International Theatre Festival (SITF), due, first of all, to the unifying vision, deeply European and humanistic, dedicated entirely to the theatre and performing arts, of the President of SITF and of all the associated structures, Mr. Prof. Constantin Chiriac, PhD. I chose to mention this happy affiliation at the beginning of the chapter about my scientific activity, just to point out the importance of this approach. I owe my teaching and research career to the chance to have been “assimilated” by the SITF structures, while finding an extraordinarily beneficial, enriching and competitive environment for my further development. Without the conference interpreting activity that I have managed since my student years, I would never have had the chance to meet overwhelming personalities of the international theatre stage, but also some of the greatest critics in the performing arts. From here to the development of taste and skills necessary for theatrical reviewing was a single step. My development in this area is entirely due to the Sibiu festival phenomenon, especially to the editorial collaboration with the official SITF magazine, *Applause/ Aplauze*. Likewise, in this context, the opportunity to initiate the translation project for the Lansman *Anthologies* was born, but also the other translations made by me over time for the *Anthology of the plays presented in the reading performances section*. At the same time, I am grateful for the

chance I was given to contribute to the creation of several *Anthologies of texts on the Festival theme*, along with other prestigious contributors.

1.3.2 *Published works*. This subchapter recalls both the author's volumes published over time (*La problématique de l'espace chez Bernard-Marie Koltès* and *Abribus – space of the urban performance*), as well as studies and articles published in national and international publications. As will be seen, my scientific concerns aim at a permanent approach to the text – performance / film binomial, out of the desire to integrate theatrical study into a more generous paradigm, all the more so as the new aesthetics of the scene are based on a heterogeneity stylistic. Precisely due to this diversity, I decided to offer an overview of the most important articles and studies that have three main directions: the reception of Koltès' work, articles about theatre and the national and international theatrical phenomenon, as well as film analysis.

1.3.3 *Theatre and film chronicles*, where, based on the experience gained as a reviewer throughout the numerous editions of the Sibiu International Theatre Festival or as a contributor to popular cultural publications, I express my interest in the theatrical and the “vivid” spectacular phenomenon, following three aspects: new attitudes of the dramatic text in all its formal and content complexity (adaptation, transcription, translation, screenplay, set writing, dramatization, etc.); new stage events in the context of performing arts; the relationship between dramatic support and visual representation (theatre, film, visual arts).

1.3.4 *Published translations in volume / translation of stage play*. In this subchapter I make a brief review of the translations of theatrical and specialized texts published in volume over time. A special interest is given to the French-language dramatic text which, moreover, is a constant concern, manifested, as will be seen, by a traditional editorial project sponsored by LBUS-RSNT-SITF, in collaboration with the prestigious Belgian publishing house Lansman Editions (started in 2017 with the volume *Drama and French-language theatre for young audiences* and continued with *Forms of exile, forms of wandering*, and *Myths reinterpreted in contemporary drama*). I am also talking about the activity carried out with the occasion of translating the texts included in the *Anthology of plays presented in the reading-performances section within the SITF 2019 edition*, but also of the specialized work

Management of cultural projects by François Mairesse. Also, a not negligible aspect refers to the translation of texts for performances, an activity that brought me a great deal of professional satisfaction.

2. **The plan for the evolution and development of the professional, scientific and academic career. Research directions / teaching / practical applications and possible ways of action for their implementation.** In this section I went through the following directions: teaching activity and improving the teaching process at the level of existing specializations in the Department of Drama and Theatre Studies by continuing and implementing special events, festivals and conferences, while creating partnerships with theatre schools, and with national and international cultural institutions; the inauguration of the international conference “Literary and cinematographic adaptations in the contemporary performing arts”; editing a complete Koltesian works volume in Romanian; managing a research project on the Francophone African dramatic formulas; the publication of a study on the dramatic forms in the contemporary African francophone space; the continuation of the dramatic text translation process with the help of the LBUS – Lansman editorial project and the publication of a history of universal theatre and the art of performance course.
3. **Bibliography**